

NACIONALNA
I SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

LENTA

ZBIRKE INOZEMNE CROATICE

Utemeljivanje Zbirke inozemne Croatice započelo je 2007. godine. Zbirka je nastala na temeljima Zbirke iseljeničkog tiska koja se sustavno izgrađivala od 1988. Okosnicu joj je činila građa koja je u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu stizala u razdoblju 1945. – 1992. godine sa svih kontinenata.

D-ORMARI

Književna djela objavljena izvan Hrvatske često nisu mogla ući u zemlju zbog zabrane uvoza iseljeničkih publikacija. Ipak, neki su pojedinci slali knjige i časopise u nadi da će barem dio materijala dospjeti u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu. Zbog restrikcija, građa nije bila dostupna javnosti, pa je malo ljudi bilo svjesno postojanja zbirke zabranjenih i "nepoćudnih" knjiga u knjižnici. Zahvaljujući upornosti tih pojedinaca, stvorena je skromna kolekcija koja je postala temelj Zbirke iseljeničkog tiska. Materijali su se čuvali u tzv. D-ormarima u uredu ravnatelja, a pristup su imali isključivo ravnatelj i njegov pomoćnik. U tim su ormarima bile ne samo iseljeničke publikacije, označene kao "državni neprijatelj broj 1", nego i knjige koje su kritički analizirale Jugoslaviju.

1988.

Počeci koncipiranja iseljeničkog tiska

Građa je do 1988. godine čuvana koliko je bilo moguće, a nakon ublažavanja odnosa prema iseljeničkom tisku, Zbirka iseljeničkog tiska počela se sustavno oblikovati. S donošenjem Ustava Republike Hrvatske postupno se uklanjala granica između domovinskih i iseljenih Hrvata, omogućujući slobodniju komunikaciju i otvaranje rasprave o iseljeničkoj knjizi.

1989.

Izložba “Književnost između dvije domovine”

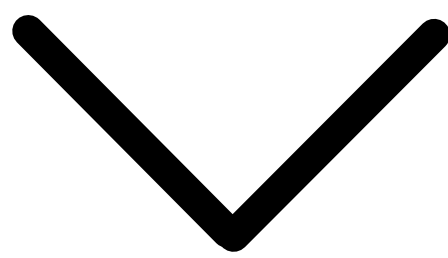
Tek prije 1990. godine iseljenički tisak postao je javno dostupan, što je obilježila prva izložba o hrvatskom iseljeništvu i njihovom književnom stvaralaštvu pod nazivom “Književnost između dvije domovine”, održana u rujnu 1989. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Izložba je bila dio početaka novog demokratskog ozračja, uz osnivanje prvih političkih stranaka. Izložena građa, pažljivo odabrana, obuhvaćala je književna djela iz iseljenišтва koja su bila pohranjena u Matici iseljenika i Knjižnici.

1991.

Izložba “Hrvatska revija”

Nacionalna i sveučilišna knjižnica pozvala je hrvatske iseljenike na donaciju građe, što je rezultiralo velikim odazivom i brojnim vrijednim priložima iz cijelog svijeta. Među prvima su Štefica i Vinko Nikolić, koji su 1991. donijeli značajnu zbirku, potaknuvši i druge intelektualce na darivanje. Tako je Zbirka iseljeničkog tiska postala ključan dio nacionalnog kulturnog nasljeđa. Unatoč izazovima 1991., Knjižnica je organizirala izložbu Hrvatska revija, ističući važnost te periodične publikacije, koju je također darovao Vinko Nikolić, čime je povećana svijest o bogatstvu iseljeničke kulture.

Isto tako, važno je spomenuti i druge darivatelje koji su slijedili primjer obitelji Nikolić, a to su:

Karlo Mirth, Jure G. Prpić, Jere Jareb, Jakša Kušan, Ante Ciliga, Milan Blažeković, Franjo Dujmović, Branimir Anzulović, Branko Franolić, Boris Petrovchich, Adam S. Eterovich, Bogdan Radica, Ante Kadić, Janko Skrbín, Stanko Vujica, Ivo Omrčanin, Vladimir Markotić, Ivan Džeba, Ivan Miletić, Mirko Meheš, Šimun Šito Ćorić, Jure Petričević, Viktor Makar, Vinko Grubišić, Milan Maglica, Tomislava Šunić, Dinko Šuljak, Anthony Mlikotin, Ehrem Sunić, Mirko D. Grmek, Vladimir Goss, Dane Mataić, Pero Tutavac Bilić, Marko Sinočić, Mateo Martinić, Andres Morales Milohnić, Dubravko Pušek, Đuro Grlica, Ante Čuvalo, Josip Stanić Stanios, Josip Vrbić, Tomislav Klobučar, Steve Prajz, Ante i Ruža Skrbić, Rudi Mijač, Ivan Žitomirac Mlinski, Ante Glavor, Mirjana Emina Majić, Drago Šaravanja, Veselko Grubišić, Frane Pervan, Vlado Pucak, Zvonimir Čičić, Anton Leopold i mnogi drugi.

1992.

Zbirka iseljeničkog tiska

Godina 1992. obilježena je osnivanjem Zbirke iseljeničkog tiska čija je zadaća bila okupiti sve publikacije hrvatskih iseljenika. Tadašnji fond Zbirke iseljeničkog tiska obuhvaćao je monografske publikacije (knjige, brošure i posebne otiske) i periodičke publikacije (novine i časopise te ostala periodička izdanja) koje su u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu pristizale u razdoblju od 1945.-1992. godine. U tom trenutku je građa bila u potpunosti sređena, i u kataložnom i sadržajnom smislu te je napravljen Katalog knjiga hrvatskog iseljeničkog tiska koje su ulazile u Hrvatsku nacionalnu bibliografiju – Niz A.

1993.

Katalog serijskih publikacija iseljeničkog tiska

Kako je godinu ranije objavljen katalog iseljeničkih knjiga, sljedeće godine, 1993., objavljen je i katalog serijskih publikacija hrvatskog iseljeničkog tiska koji je popunjen iz fonda emigrantskog tiska što je Ministarstvo unutarnjih poslova predalo Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici iz UDBA-inog arhiva.

1997.

Izložba “Vinko Nikolić - darovatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice”

U studenom 1997. održana je izložba “Vinko Nikolić - darovatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice” u čast njegove velike donacije, koja je obuhvaćala knjige, časopise, novine i arhivsku građu, uključujući Arhiv Hrvatske revije i obiteljski arhiv Nikolićevih. Ova donacija značajno je obogatila fond iseljeničke građe i učinila Zbirku iseljeničkog tiska najvećom i najvažnijom takvom zbirkom na svijetu, otvarajući nove mogućnosti za proučavanje života Hrvata u iseljeništvu.

2001.

Izložba “Stoljeće hrvatske knjige u iseljeništvu 1900.-2000.”

Nacionalna i sveučilišna knjižnica organizirala je izložbu “Stoljeće hrvatske knjige u inozemstvu 1900.-2000.”, potvrdivši status najbogatije zbirke hrvatskih iseljeničkih tiskovina u svijetu. Izloženo je 276 značajnih knjiga s različitih kontinenata, pružajući stoljetni pregled iseljeničke književnosti i potičući daljnje prikupljanje građe. Izložba je istaknula važnost zbirke, dostupne i putem kataloga i mrežne stranice Knjižnice.

2002.

izložba “Stoljeće hrvatske periodike u iseljeništvu 1900.-2000.”

Godine 2002. održana je izložba “Stoljeće hrvatske periodike u iseljeništvu 1900.-2000.” kao nastavak pregleda iseljeničke književnosti. Predstavljeni su bilteni, časopisi, godišnjaci i kalendari iz fonda Knjižnice, koji, iako nepotpun, pruža bogat prikaz ove građe. Zanimljivo, većinu europske iseljeničke periodike darovali su Američki Hrvati. Izložba je istaknula ulogu iseljeničke periodike u bilježenju političkih i gospodarskih odnosa između iseljništva i domovine.

2007.

Osnivanje Zbirke inozemne Croatice

Nakon izložbi o iseljeničkom tisku, Nacionalna i sveučilišna knjižnica uspostavila je suradnju s hrvatskim intelektualcima i udrugama. Branko Hanž, voditelj Zbirke iseljeničkog tiska, istaknuo je da je NSK postala “prva u svijetu kad je riječ o Hrvatima i Hrvatskoj”. Ubrzo je osnovana Zbirka inozemne Croatice pod vodstvom dr. sc. Željke Lovrenčić, unutar Odjela za nabavu i izgradnju zbirki. Ova zbirka prikuplja djela Hrvata i djela o Hrvatima objavljena u inozemstvu, uključujući prijevode, publikacije na hrvatskom jeziku izvan Hrvatske te radove u kojima su Hrvati suautori, urednici ili ilustratori, čineći je važnim dijelom nacionalnog fonda Croatica.

2009.

Dar Hrvatskog državnog arhiva

Godine 2009. Hrvatski državni arhiv Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici daruje oko tisuću jedinica građe koja je pridružena već postojećem fondu Zbirke inozemne Croatice.

Iste godine izlazi i knjiga "Publikacije bačkih Hrvata: popis izdanja od 1901. Do 2007." autora Nace Zelića koji je svoje kulturno djelovanje posvetio proučavanju bačkih Hrvata u vojvođanskom i mađarskom dijelu Bačke. Djelo je napisano sa svrhom prikupljanja podataka o bogatom stvaralaštvu jednog naroda i predstavljanje publikacija koje su obuhvaćene u razdoblju od 1901. do 2007. godine. Za Zbirku inozemne Croatice koja upravo i prikuplja djela autora koji su objavljeni izvan granica Hrvatske, ova publikacija se smatra značajnim prilogom.

2010.

Katalog Zbirke knjiga gradišćanskih Hrvata

Hrvatske manjinske zajednice imaju važnu ulogu u razvoju Zbirke inozemne Croatice, koja uključuje djela naših iseljenika, njihovih potomaka i manjinskih skupina. Posebna pažnja usmjerena je na gradišćanske Hrvate, najstariju i najveću hrvatsku manjinsku zajednicu, koja je naselila područja Austrije, Mađarske, Slovačke i Češke prije pet stoljeća. Osnivanjem Zbirke knjiga gradišćanskih Hrvata u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici 2010. godine, kroz katalog, po prvi put je sustavno predstavljena njihova nacionalna i kulturna baština, čime je značajno doprinijeto njezinom očuvanju i promociji.

2011.

Zbirka inozemne Croatice u čitaonici

Zbirka inozemne Croatice, koja je postala važan prostor za publikacije Hrvata izvan domovine, dobila je svoje mjesto u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Od 15. studenog 2011. korisnicima je u čitaonici na prvom katu dostupan dio ove zbirke. Ovim korakom, nakon godina skrivanja i stigmatizacije “nepoćudnih” knjiga, Zbirka je konačno izašla u javnost, pokazavši svoju pravu vrijednost i značaj.

2013.

Izložba “Sve Goranove jame”

Povodom obilježavanja sto godina od rođenja Ivana Gorana Kovačića u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, 2013. godine, održana je izložba pod nazivom “Sve Goranove jame”. Izložba je bila prvenstveno o djelu Ivana Gorana Kovačića “Jame” te mnogim njenim interpretacijama, bilo likovnog ili jezičnog izričaja. Izložba je značajna za Zbirku inozemne Croatice iz gledišta mnogih prijevoda samog djela, kao na primjer na jezike poput slovenskog, ruskog, rumunjskog, francuskog i dr.

2014.

Tribine Zbirke inozemne Croatice

Kako bi se Zbirka inozemne Croatice promicala, od 2014. održavaju se tribine na tu temu pod vodstvom Željke Lovrenčić. Prva tribina održana je 18. veljače 2014., a gost je bio književnik i povratnik iz Australije Drago Šaravanja, koji je govorio o životu u Australiji i uspješnom hrvatskom iseljeništvu. Na tribinama su gostovali i značajni pojedinci poput Vesne Kukavice (voditeljice Odjela za nakladništvo Hrvatske matice iseljenika), književne prevoditeljice dr. sc. Simone Delić, znanstvenika dr. sc. Marina Sopte, Darka Teodora Mažuranića (povratnik iz Argentine i posljednji muški potomak obitelji Mažuranić) te književnice i slikarice Enerike Bijač.

2015.

Rad s tribinama nastavlja se i godine 2015. gdje su nastupima na Tribini novim saznanjima posjetitelje podarili istaknuti povjesničar, diplomat, književnik i sadašnji predsjednik Društva hrvatskih književnika Đuro Vidmarović, prof. dr. sc. Sanja Vulić s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, sveučilišni profesor prof. dr. sc. Tomislav Sunić koji je profesionalni životni put ostvarivao u Sjedinjenim Američkim Državama, diplomatkinja Tuga Tarle, čileanski književnik Diego Muñoz Valenzuela koji je u Hrvatsku došao na predstavljanje prijevoda svoje knjige Cvijeće za jednoga kiborga te akademik Tonko Maroević.

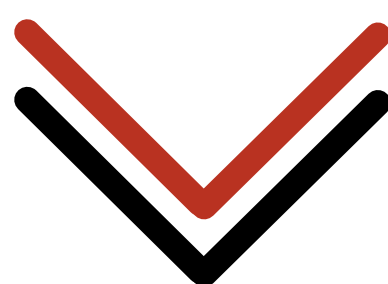
2016.

Godine 2016. na Tribini su gostovali diplomat Naco Zelić, pjesnik i sadašnji veleposlanik Republike Hrvatske u Iranu Drago Štambuk, književnici Diana Burazer i Jurica Čenar, gradišćanski Hrvat iz Beča, te slavni australski kuhar i promicatelj hrvatske gastronomije u Australiji Dennis Valcich, a 2017. poznati zadarski pjesnik i slikar Tomislav Marijan Bilosnić, muzikologinja i diplomatkinja Zdenka Weber te književnici Stjepan Šešelj i Neda Miranda Blažević koja živi u Sjedinjenim Američkim Državama.

2017.

O danima provedenima u Londonu 2017. godine na Tribini je govorio Nikola Đuretić, a Nela Stipančić Radonić koja živi u Münchenu govorila je o svojim dojmovima povezanima s tim gradom i djelovanju hrvatske zajednice u njem. Krajem godine na Tribini je gostovao ugledni hrvatski književnik Mile Pešorda.

2018.

Na tribinama Zbirke inozemne Croatice tijekom 2018. gostovali su brojni značajni pojedinci. U siječnju, književnica Lana Derkač govorila je o svojim putovanjima u Maleziju, Meksiko i Kostariku. Hrvatska književnica i prevoditeljica Ljerka Car-Matutinović predstavila je svoj bogat opus, dok je novinar i diplomat Stjepan Šulek predstavio svoj rad u promicanju Hrvatske u Njemačkoj. Pjesnik i esejist Dražen Katunarić podijelio je svoja iskustva s književnim festivalima, a Branka Primorac istaknula je prijevod svoje knjige Maturalac na španjolski jezik. Miroslav Međimorec govorio je o svojim književnim uspjesima u Meksiku, gdje je njegova knjiga Historias Verídicas de la Guerra Patria postala dio školske lektire u saveznoj državi Jalisco.

2019.

Godine 2019. gosti tribine na temu inozemne Croatice bili su povjesničar i voditelj Odjela za manjine Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović, profesorica engleskoga i talijanskoga jezika te povratnica iz Venezuele mr. sc. Anica Markov, književnik iz Australije Vladimir Jakopanec te dr. sc. Ivana Hebrang Grgić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koja je započela zanimljiv projekt povezan s izradbom bibliografija iseljeničkoga tiska. U rujnu 2019. godine na Tribini je gostovao diplomat i generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu prof. dr. Zvonimir Marić, a na kraju godine održana je i Tribina s novinarkom i književnicom Božicom Brkan, koja se osvrnula i na svoja zanimljiva putovanja u Australiju, Sjedinjene Američke Države i Kolumbiju.